

Kunnskapsdepartementet
Universitets- og høyskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 30. november 2012

Vår ref.: 2012/5099
Saksbehandler: Anne Løken, 2245 3002

Deres ref.: 09/4721

Utvalgsinnstillingen *Lang lange spor om samisk forskning og høyere utdanning – høring*

Vi viser til brev av 24. august 2012 der det bes om kommentarer til innstillingen *Langs lange spor – om samisk forskning og høyere utdanning* fra et utvalg oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Utvalget har hatt et omfattende mandat der man ble bedt om å utrede urfolksforskning, samisk forskning og høyere utdanning i et regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv, bl.a. i lys av folkerettens bestemmelser om urfolk og minoriteter og internasjonale konvensjoner og erklæringer på området.

Utvalget skal ha honnør for å ha foretatt en grundig kartlegging og beskrivelse av samisk forskning og høyere utdanning, der det er lagt fram en rekke forslag til tiltak for å styrke samisk som vitenskapsspråk og for å styrke samarbeid mellom aktuelle forskningsmiljøer og legge til rette for faglig sterke og omstillingsdyktige institusjoner for samisk forskning og høyere utdanning.

For Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) har det ikke vært mulig å gå inn i alle forslagene og problemstillingene som reises i innstillingen. Vi har således konsentrert vår uttalelse om forslaget om at det bør åpnes for å gjøre unntak fra de fastsatte kravene for akkreditering av doktorgradsprogram ved Samisk høyskole, slik at høyskolen skal kunne oppnå status som vitenskapelig høyskole og på sikt utvikles videre mot et urfolksuniversitet.

Utvalget ble i et av mandatpunktene bedt spesielt om å vurdere ovennevnte problemstilling. Et samlet utvalg har konkludert med at folkeretten og Samisk høyskoles spesielle ansvar for samisk språk gir grunnlag for å gjøre unntak fra NOKUT-bestemmelsene når det gjelder akkreditering av høyskolen som vitenskapelig høyskole. Utvalget foreslår at det fastsettes en særlig godkjenningssprosedyre for doktorgradsprogram ved Samisk høyskole der det åpnes for å gi unntak fra især de kvantitative kravene som vedrører doktorgradsakkreditering. Utvalget har ikke hatt mulighet til å utrede en mulig videre utvikling av *Samisk høyskole mot urfolksuniversitet*, men skriver at man antar at det vil kunne åpnes for en slik utvikling under forutsetning av at de kvantitative kravene for akkreditering av doktorgradsprogram ved høyskolen fravikes, slik det altså foreslås.

Utvalget finner at Samisk høyskole allerede har en grunnbemanning av vitenskapelig tilsatte som nesten tilfredsstillende de fastsatte NOKUT-kriteriene for akkreditering som vitenskapelig høyskole. Utvalget antar således at høyskolen har den kompetansen innen rekkevidde som er nødvendig for å forvalte et kvalitetsmessig godt doktorgradsprogram etter gjeldende standarder. Fordi rekrutteringsgrunnlaget for doktorgradsutdanning innenfor samisk forskning er lite, er det imidlertid urealistisk at høyskolen vil kunne oppnå det antall doktorgradskandidater som er fastsatt i forskrift, selv på lengre sikt.

Utvalgets forslag om å lage en særordning for akkreditering av doktorgradsprogram ved Samisk høgskole der de vanlige akkrediteringskriteriene fravikes, reiser en del spørsmål av prinsipiell art. Også spørsmål knyttet til *formålet* med akkrediteringsbestemmelsene og de kvantitative kravene for akkreditering av doktorgradsprogram, bør drøftes i denne sammenheng. Så vidt vi kan se, har utvalget i liten grad drøftet sistnevnte.

Et unntak fra akkrediteringsbestemmelsene som gjelder antall doktorgradsstudenter ut fra den spesielle rekrutteringssituasjonen som antas å ville gjelde et doktorgradsstudium ved Samisk høgskole, vil kunne forsvares ut fra den begrunnelsen utvalget har gitt, nemlig høgskolens spesielle stilling, ansvar og oppgaver knyttet til samisk forskning og høyere utdanning. Gjeldende akkrediteringsbestemmelser er imidlertid begrunnet ut fra målsetninger om å sikre og videreutvikle kvaliteten i høyere utdanning, hvilket naturligvis er særlig viktig for studier på de høyeste nivåene. Dersom det skal åpnes for å gjøre unntak fra noen av akkrediteringskravene, bør argumentet om at en institusjon har et særskilt nasjonalt og eventuelt internasjonalt ansvar på sine områder, også kunne anvendes for andre fag/fagområder ved andre institusjoner med små miljøer og svakt rekrutteringsgrunnlag.

Høgskolen i Oslo og Akerhus mener at man i stedet for å åpne for å gjøre unntak fra akkrediteringsbestemmelsene for én bestemt institusjon, heller bør vurdere akkrediteringsbestemmelser som åpner for en mer helhetlig og samlet tilnærming til akkreditering av nye studier på doktorgradsnivå, der noen av kriteriene ikke er absolutte, men gir rom for en viss tillemping.

Da forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning ble endret i mars 2011, og kravet om størrelsen på fagmiljø og antall doktorgradsstudenter kom inn (§ 3-1 nytt tredje ledd), skrev departementet i merknadene at dette ble gjort for å sikre at doktorgradsutdanningen holder høy kvalitet over tid. Departementet viste også til at en ville vurdere behovet for spesialtilpasninger i regelverket for Samisk høgskole for å sikre høgskolen en god videreutvikling, og at dette ville bli gjort i forbindelse med oppfølgingen av foreliggende utredning om samisk forskning og høyere utdanning.

Departementet varslet samtidig at ordningen med skjerpede krav til størrelsen på fagmiljø og antall doktorgradsstudenter skulle evalueres ett år etter innføringen. Dette er relativt kort tid, og det kan settes spørsmålstegn ved hvor godt grunnlag dette vil gi for å trekke konklusjoner om hvordan ordningen fungerer. Uansett bør spørsmålet om det skal åpnes for å gjøre unntak fra akkrediteringsbestemmelsene for Samisk høgskole og eventuelle andre fag/fagområder og institusjoner vurderes nøye i denne sammenheng.

Med hilsen

Kari Toverud Jensen
rektor

Ann Elisabeth Wedø
høgskoledirektør